

פֶּתַח לְנוֹ: נְשִׁיעַר

מבוא למתפלל המתחיל
(וגם לזה שרגיל)
ליום הכיפורים

מנהל תוכנית הלימודים : יואב יסרואל

מִפְתַּח לַשַּׁעַר

כל מילה במחזור התפילה היא סוג של מפתח, מפתח מפתיע לעולמות נעלמים, עולמות הנפש והרוח. אבל רובנו עוד לא כל כך יודעים איך לפתוח עם המפתחות הללו את השערים הנעולים. רובנו נקרא או נמלמל את המילים העתיקות והסתומות, והרוח והנפש, שכל כך קיווינו וייחלנו שהן תתעוררנה לחיות חדשה ואולי אף תרקענה לשחקים חדשים, תישארנה רדומות ונבוכות.

את רזי התפילה לא נוכל ללמוד אלא מתוך התנסות, אימון, תרגול, וכן, גם תוך תסכול. ובכל זאת, הנה כמה הצעות כלליות להעמקת חוויית התפילה, בתקווה שדרך השערים המטאפוריים שנפתחים ביום כיפור בין 'כל נדרי' ל'נעילה' תעלינה תפילותינו וייפתח לבנו לחיבורים אפשריים חדשים, חיבורים שרק תפילה יכולה לזמן.

המלצות לעת תפילה:

1. **אל תתקעו על המילים.** או במילים אחרות, אל תנסו להבינן במוח האנליטי המשמש אתכם ביום יום, במשרד או ברחוב. המילים - כל המילים אבל מילות התפילה במיוחד - באות מן 'השכל הנעלם' (בלשונו של א"ד גורדון), או מהמעמקים (בתפיסתו של ק"ג יונג), או מן הלב (בתורות רוחניות שונות), ולשם הן שבות. תפילה איננה קריאה עיונית ואנליטית. היא איננה שיעור. תנו לעיניים לקרוא את המילים 'בריוח', כדי ש'השכל הנמוך' (השכל האנליטי המוגבל, על פי תפיסתו של ר' נחמן) לא ייאחז במשמעות המילולית והצרה של המילים.

2. **שימו לב לגוף.** הגוף הוא שותף מלא בחוויית התפילה. לא במקרה יהודים רבים נעים קדימה ואחורה בתפילה. הגוף יודע דברים, הוא זוכר, הוא חווה את החיים. ביום כיפור, ככל שהשעות נוקפות, הגוף

חווה הרבה כאב - רעב, עייפות, כבדות, אי נוחות. רובנו בורחים מתחושות לא נעימות. אך מי שמוכן לשים לב לגוף ולא לברוח - פשוט להיות עם התחושות, תהיינה אשר תהיינה, עם הכאבים ואי הנוחות - ימצא שם תבונה גדולה ומשמעות. מי שיתמיד, אף ימצא את עצמו מגיע אל מרחבי הרוח והנפש השוכנים במעמקים, מעבר לאי הנוחות הזמנית והחולפת.

3. **דייקו את הכוונה.** בעולם התפילה יש שני ממדים: **קבע וכוונה.** הקבע כולל את המילים ואת התפילות הכתובות שחור על גבי הלבן של המחזור. את הקבע לא נשנה, ודאי לא בקלות. הכוונה, לעומת זאת, שייכת ותלויה כל כולה במתפלל עצמו. התודעה שלנו מטבעה נוטה לשוטט, לברוח, ולהתפזר. לכן כוונה, כשמה כן היא - היא מכוונת את התודעה לאפיקים מסוימים. רק המתפלל יכול להחליט לאן הוא מכוון את תודעתו (וגם משהחלטנו, הביצוע דורש אימון). כוונה יכולה להיות למשל החלטה, שהשנה - בתפילה, או ביום הכיפורים בכלל - נצליח סוף סוף לסלוח לאדם מסוים שפגע בנו, או לחילופין, לסלוח לעצמנו - על ההחמצות, הכעס, הדחיות והטעויות. כוונה יכולה גם להיות החלטה מודעת לשים לב לתחושות ולרגשות העולים בתוכנו במהלך התפילה. וכוונה יכולה גם פשוט לזמן לעצמנו יותר שקט ורגיעה בתוכנו-פנימה, לפחות לזמן התפילה. ומי יודע, אולי נצליח לשמר את הכוונה הזאת גם לתחושת היחד שתבוא מאוחר יותר.

אם הגעתם היום במטרה לחוות חוויה אנתרופולוגית חיצונית, אני מקווה שתהיה לכם חוויה נעימה ומעניינת. אם הגעתם כדי לעשות 'וי' על מצוות הביקור בבית הכנסת, אאחל לכם שתזכו למצוות. אם הגעתם כדי לפגוש חברים, אומר לכם שבאתם למקום הנכון - בית הכנסת הוא בהחלט מקום לפגוש את הקהילה. אבל אם הגעתם במטרה להתפלל, או לחוות התרוממות רוח, או פשוט להרוות צימאון רוחני, הרי שהגעתם למעיין הנכון, שתנו לרוויה.

הרב אלישע וולפין

בשם כנסת הרבנים המסורתיים

ברוכים הבאים לקהילה ולתפילת יום הכיפורים

בְּחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי בְּעֶשְׂוֹר לַחֹדֶשׁ תִּעַנְנוּ אֶת-נַפְשֹׁתֵיכֶם וְכָל-קְוֵלְאֵיכֶם לֹא תַעֲשׂוּ
הָאֲזָרָח וְהַגֵּר הַגֵּר בְּתוֹכְכֶם. כִּי-בַיּוֹם הַזֶּה יִכַּפֵּר עֲלֵיכֶם לְטַהֵר אֶתְכֶם מִכָּל
חַטָּאתֵיכֶם לִפְנֵי ה' תִּטְהָרוּ. (ספר ויקרא, פרק ט"ז)

יום הכיפורים הוא יום של טהרה וכפרה, התבוננות פנימית וחשבון נפש.
לפי המסורת, עינויי הנפש, חזרה בתשובה ותפילה מכפרים על חטאים
שבין האדם לבין הקב"ה, אולם חטאים שבין אדם לחברו - על האדם
לרצות ולבקש מחילה מחברו עד שיתרצה.

מן המסופר במשנה (במסכת יומא), היה יום הכיפורים יום התכנסות
המונית של העם בחצרות המקדש, בציפייה להתקבלותם של קרבנות
הווידוי והחטאת, יחד עם תפילותיו של הכהן הגדול לכפרה על חטאי
עם ישראל בשנה החולפת. המשנה מתארת בפירוט רב את **סדר העבודה**
של הכהן הגדול במקדש, בבואו לקיים את טקסי הכפרה של העם כולו.
טקסים אלו כללו וידוי של הכהן על פר ועל תיישים (שעירים), שאחד
מהם היה נשלח 'לעזאזל' במדבר, כסמל לסילוק חטאי העם ולסליחת
הקב"ה לחטאי עמו.

בשיאו של היום היה הכהן הגדול נכנס, בפעם היחידה בשנה, אל קודש
הקודשים ומתפלל על עם ישראל. יציאתו של הכהן הגדול בשלום
מקודש הקודשים היתה סמל להתרצותו של הקב"ה, והיוותה רגע של
התרוממות נפש אדירה בקרב העם שהסתופף בחצרות המקדש.

לאחר חורבן הבית, החליפה התפילה הציבורית את הקרבנות והטקס
בבית המקדש, ויום הכיפורים הפך ליום של תפילות, תחנונים ובקשת
מחילה ברוב עם. **יום הכיפורים הפך יותר ויותר ליום של חשבון נפש**
והסתכלות פנימית, הן אישית והן במסגרת תפילה קהילתית.

לתפילות יום הכיפורים נוספו במהלך הדורות חלקים גדולים בתפילה: קטעי ה'סליחות' ופיוטים רבים, שנועדו לעטר ולהרחיב את התפילה. אל תוך הפיוטים יצקו הפייטנים החל במאה ה-12 ואילך גם רמזים או התייחסויות ישירות לרדיפות ופרעות ביהודי התפוצות בכל הדורות: ממסעי הצלב ועד, לאחרונה, אימי השואה (בעיקר במחזורי חו"ל). מאז מלחמת יום הכיפורים בשנת 1973 וקרבתיה הרבים, נודע ליום הכיפורים בישראל ממד נוסף של אימת יום הדין. במחזור 'פותח שער' שלפניכם תוכלו למצוא התייחסויות לכך.

מטרתו של מדריך קצר זה היא לעזור לכם להתמצא במחזור (סידור) התפילה ביום הכיפורים, להכיר קצת את מבנה התפילות במשך היום, ולהסביר כמה מושגים הקשורים ביה"כ ובתפילה.

לפני יזה"כ

ערב יום הכיפורים הוא חלק מתקופת ההכנה הנפשית של האדם ליום הקדוש, שהוא גם יום הדין - שבו נחתם דינו של האדם בידי שמים. במשך היום יש הנוהגים לעשות 'כפרות' עם תרנגולות (מנהג שהוחלף עם השנים בפדיון כסף), לעלות לקברי קרובים בבית העלמין, לקיים 'התרת נדרים' אחרי תפילת מנחה, לטבול במקווה, ולהדליק 'נר נשמה' לפני כניסת החג.

ממנהגי יום הכיפורים

מתוך הפסוק 'וְעִנִּיתֶם אֶת-נַפְשֹׁתֵיכֶם' (ויקרא ט"ז לא) למדו חז"ל על חמישה עינויים ביום הכיפורים: אין לאכול או לשתות; אין לנעול מנעלי עור; אין להתרחץ ולסוך את הגוף; ואין לקיים יחסי אישות (תשמיש המיטה). יום הכיפורים מתחיל לפני השקיעה בערב, ומסתיים בערב שלמחרת.

רבים נוהגים ללבוש בגד לבן לבן ביום הכיפורים. יש המקפידים ללבוש חלוק לבן הנקרא 'קיטל' (בעיקר במנהג האשכנזים), ולא לענוד תכשיטי זהב, המסמלים גאווה, תאוה וחטא, ומזכירים גם את חטא עגל-הזהב של בני ישראל במדבר. נועלים נעלי בד או נעליים עם סוליות גומי, ורוחצים את הידיים רק עד קצות האצבעות, כדי להימנע מלעבור על איסור הרחצה.

תפילות יום הכיפורים

ביוה"כ מתפללים חמש תפילות. להלן סדר התפילות ביום הכיפורים, וחלקיהן השונים:

כל נדרי ותפילת ערבית

ברוב הקהילות נוהגים להתעטף בטלית לתפילת ערבית, בפעם היחידה בשנה, כדי לציין את חשיבותו של היום. בעדות רבות שרים את הפיוטים 'לך אלי תשוקת' ו'שמע קולי'. בעדות יוצאי ארצות האסלאם עומדים שני 'סומכים' מצדי החזן, והם המובילים קטעים שונים בתפילה.

פותחים בקריאת **'כל נדרי'** ע"י שליח/ת הציבור שלוש פעמים, וממשיכים לתפילת ערבית. לאחריה קוראים את חטיבת **הסליחות** של הערב, המורכבת מפיוטים ומתחינות שונות, ומסיימים בתחינת **'אבינו מלכנו'**. יש הנוהגים להישאר בבית הכנסת ולומר את פיוטי 'שיר הייחוד', או לקרוא תהילים וללמוד משניות (מסכת יומא).

תפילת שחרית

שליח/ת הציבור מתפלל/ת בניגון מיוחד לימים הנוראים. בחזרת הש"ץ מוסיפים פיוטים רבים שהנושא שלהם הוא מענייני היום - וידוי, בקשת סליחה וכפרה. מוסיפים את אמירת חטיבת הסליחות, ובסיום חזרת הש"ץ אומרים שוב **'אבינו מלכנו'**.

במנהגי הספרדים אומרים סליחות בסיום חזרת החזן בכל אחת מתפילות היום, ופיוטים נוספים אחרי שחרית.

קריאת התורה

לקריאת התורה מוציאים שני ספרי תורה (אם יש בקהילה). לקריאה מן **הספר הראשון** עולים שישה (בשבת - שבעה). קריאת התורה היא מפרק ט"ז בספר ויקרא, המתאר לפרטיו את פולחן יום הכיפורים ע"י הכהן הגדול במקדש.

בספר התורה השני (או באותו ספר תורה, אם אין שניים) קוראים קטע קצר מספר במדבר פרק כ"ט, העוסק בקרבנות המיוחדים ליום הכיפורים. בעדות רבות יש לקריאת התורה בבוקר מנגינה מיוחדת לימים הנוראים. **ההפטרה** (קריאה מן הנביא) לקוחה מפרקים נ"ז-נ"ח בספר ישעיה. הנביא מסביר כי לא הצום והעינוי עיקר בעיני הקב"ה, אלא עשיית צדק חברתי ודאגה לחלשים בחברה: הָלֹא פָּרַס לְרַעַב לַחֲמֹץ וְעֲנִיִּים מְרֹדִים תִּבְיֵא בֵּית כִּי-תִרְאֶה עָרֶם וְכִסִּיתוּ וּמִבְשָׂרָךָ לֹא תִתְעַלֵּם.

הזכרת נשמות (יזכור)

התייחדות אישית וקהילתית עם זכר קרובים שהלכו לעולמם וחללי עם ישראל ברדיפות, בשואה ובמערכות ישראל. 'יזכור' מקובל בעיקר במנהג אשכנז בארבעה מועדים בשנה, שיום כיפור הוא אחד מהם.

תפילת מוסף

תפילת מוסף נאמרת בשבתות ובחגים, ובראשי חודשים. יש המקדימים פיוטים ובקשות 'רשות' לפני מוסף, ויש האומרים גם את 'ונתנה תוקף' לפני מוסף. לאחר תפילת היחיד בלחש, חוזר/ת שליח/ת הציבור על התפילה, עם תוספות רבות של פיוטים ותחינות סליחה. לפני 'קדושה' אומרים (במנהגי אשכנז) את הפיוט הידוע '**ונתנה תוקף**'. בתוך תפילת מוסף נכלל '**סדר העבודה**' המפרט את עבודת הכהן הגדול ביום הכיפורים. במהלך אמירת 'סדר העבודה' נוהגים שהש"ץ והקהל כורעים ונופלים על פניהם (או קדים), כפי שעשו אבות אבותינו במקדש. לאחר תפילת מוסף אומרים 'אבינו מלכנו' וקטעים לסיום התפילה.

תפילת מנחה

את תפילת מנחה פותחים בהוצאת ספר תורה וקריאה מן התורה. הקריאה המסורתית היא של 'פרשת איסורי העריות' (יחסי מין אסורים) מספר ויקרא פרק כ', אולם בחלק מקהילותינו נוהגים לקרוא קריאות חלופיות. לאחר מכן קוראים כהפטרה את **ספר יונה**, שעיקרו קריאה לתשובה ודרכי הנהגת הקב"ה בעולם.

אחרי עמידה בלחש חוזר/ת שליח/ת הציבור על התפילה.

תפילת נעילה

התפילה החמישית של יום הכיפורים, הנאמרת עם ערוב היום. יש הפותחים אותה בפיוט 'אל נורא עלילה'. לאחר עמידה בלחש, פותחים את ארון הקודש לחזרת הש"ץ כולה, ונוהגים לעמוד משך כל החזרה. גם בתפילת נעילה יש תוספות רבות של פיוטים, וחזרה מספר פעמים על קטע התחינה 'י"ג מידות'.

לאחר חזרת הש"ץ קוראים הש"ץ והקהל יחד כמה הכרזות של אמונה, שחוזרים עליהן כמה פעמים: 'שמע ישראל', 'ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד', ו'ה' הוא האלהים' (שבע פעמים). יש המוסיפים גם את 'קראתי בכל לב' שבע פעמים. את התפילה ואת יום הכיפורים כולו חותמת **תקיעת שופר** המסמנת את סוף הצום.

בקהילות רבות נוהגים לעשות הבדלה חגיגית.

רבים נוהגים להתחיל בבניית הסוכה במוצאי יום הכיפורים, כדי לפתוח את השנה ואת 'הדף החדש' שלנו בקיום מצווה.

מושגים הקשורים ליום הכיפורים

(לפי סדר א"ב)

◀ 'אבינו מלכנו'

אוסף תחינות הנאמרות בסיומה של כל תפילה ביום הכיפורים, כשכל שורה פותחת במילים 'אבינו מלכנו'. יסודה בתחינותיו של רבי עקיבא בתענית ציבור (כמסופר בגמרא), ובמהלך הדורות נוספו בה תחינות רבות. במנהג אשכנז אין אומרים אבינו מלכנו כשיום הכיפורים חל בשבת (מלבד נעילה). בעדות אחרות אומרים גם כשחל בשבת.

◀ 'אלה אזכרה'

פיוט ארוך הנאמר במנהג אשכנז בתוך חטיבת הסליחות של תפילת מוסף, ועניינו - המעשה הידוע מן המדרש של 'עשרת הרוגי מלכות' שהוצאו להורג בעינויים בידי הרומאים. יש קהילות שאינן אומרות אותו בתפילת מוסף, מתוך הגישה שאין להכניס בתפילת יום הכיפורים את זכר הרדיפות והפוגרומים שעבר עם ישראל.

◀ התרת נדרים

טקס של הקמת מעין בית-דין של שלושה, שהאדם אומר בפניהם נוסח בקשה להתרת הנדרים שנדר בשנה החולפת. יש הנוהגים לעשות 'התרת נדרים' גם בערב ראה"ש וגם בערב יוה"כ.

◀ וידוי

תפילה שבה מתוודה האדם על חטאיו ושגגותיו. בתפילת יוה"כ שתי תפילות וידוי: 'וידוי זוטא' (=הקטן), המסודר לפי א"ב במילים 'אשמנו, בגדנו וכו'. והגדול - 'וידוי רבה' - הוא תפילת 'על חטא', שבה נזכרים חטאים שונים שהאדם מתוודה עליהם בפרוטרוט. הווידוי הוא החלק הראשון בתהליך התשובה והסליחה.

«'ונתנה תוקף»

פיוט עתיק שהתחבר בארץ ישראל, המתאר את בית הדין של מעלה, ואת תחושת האימה והיראה כשהקב"ה חורץ את דינם של כל ברואי ביום הדין. במנהג אשכנז הוא נאמר גם בראה"ש וגם ביוה"כ לפני קדושה של חזרת הש"ץ במוסף, ובעדות ישראל אחרות יש הנוהגים לאמרו לפני תפילת מוסף.

התוכן המרטיט והתאיאור הנשגב הפכו את 'ונתנה תוקף' לסמל של הימים הנוראים. המנגינה שחיבר יאיר רוזנבלום ל'ונתנה תוקף' בהקשר של חללי מלחמת יום הכיפורים, הפכה את המנגינה לנפוצה מאד בבתי כנסת רבים, והעניקה ממד נוסף למשמעות של ימי הדין והכפרה.

«'ג מידות»

קטע תפילה שבמרכזו קוראים המתפללים בקול את הפסוקים מספר שמוות פרק ל"ד ו-ז, המתארים את מידות רחמיו של הקב"ה. 'ג מידות נאמרות בחטיבת ה'סליחות' בחזרת הש"ץ, יש נוהגים לאמרו גם לפני הוצאת ספרי התורה, וחוזרים עליהן מספר פעמים בתפילת נעילה.

«'כל נדרי»

הקטע הפותח בליל יום הכיפורים את תפילות היום. כולו כמעט בארמית, וראשיתו בשלהי תקופת התלמוד או בימי הגאונים בבבל. התוכן של 'כל נדרי' הוא ביטול ההתחייבויות שאדם ייטול על עצמו בעתיד כלפי שמים (ולא כלפי אדם אחר). התוכן כמו-משפטי ויבש, אך המנגינה העתיקה המרטיטה שלו הפכה אותו לשיאו של היום בקרב רבים בעם ישראל.

«'כפרה»

העברת החטא, מחילת העוון או מחיקתו. מקור המילה מלשון כיסוי; האדם החוטא המכיר בחטאיו ומתוודה עליהם מקווה שהקב"ה יסלח לו, ויכפר (=יכסה) על החטאים כאילו אינם עוד לחובתו. משמעות נוספת היא תמורה, או תחליף: קרבנות החטאת של יום הכיפורים (ובמיוחד השעיר לעזאזל ושעיר החטאת) היו תחליף שאליו הועברו חטאי עם ישראל.

◀ כפרות

מנהג שבו לוקחים תרנגול (לזכר) או תרנגולת (לנקבה), או כמה מטבעות כסף תמורתם. מסובבים את העוף (או את צרור המטבעות) סביב ראשו של האדם תוך אמירת כמה פסוקים ומשפטים נוספים המבטאים את היות העוף (או הכסף) תחליף לתשלום חטאיו של האדם בשנה שחלפה. כיום, מחמת צער בעלי חיים, מעדיפים רבים את מנהג 'פדיון הכפרות' בכסף על פני השימוש בתרנגולות.

◀ מחזור

כינוי לספר התפילות של החגים והימים הנוראים. המחזור ליום הכיפורים הוא למעשה סידור התפילה המיוחד ליום זה, והוא כולל את כל תפילות היום כסדרן.

◀ נעילה

התפילה החמישית, החותמת את תפילות יום הכיפורים. קהילות רבות נוהגות לשיר את הפיוט 'אל נורא עלילה' לפני נעילה, או לפני חזרת הש"ץ. בתפילה זו אנו מחליפים את הבקשה בעמידה 'כתבנו לחיים', וכתוב לחיים טובים', בנוסח 'חתמנו לחיים', 'וחתום לחיים טובים', מתוך התפיסה שעד סוף יום הכיפורים נחתם דינו של האדם בשמים.

נוהגים לעמוד משך כל חזרת הש"ץ של נעילה, ומסיימים אותה בהכרזות אמונה בפי הש"ץ וכל המתפללים. חותמים בתקיעת שופר. יש קהילות המוסיפות ושרות גם את 'התקווה' בסוף התפילה.

◀ נר נשמה

יש הנוהגים להדליק נר שידלוק משך כל יום הכיפורים, לזכר קרובים שהלכו לעולמם. יש שמדליקים כמה נרות נשמה בבית הכנסת לפני כניסת החג. במוצאי יום"כ נוהגים להדליק מנר זה את נר ההבדלה.

◀ סדר העבודה

חטיבה ארוכה המיוחדת לחזרת הש"ץ במוסף של יום"כ. היא פותחת בפיוט ארוך המתאר את תולדות העולם מבריאתו ועד הכוהן הגדול, וממשיכה בתיאור מפורט של הטקס שהתקיים בבית המקדש.

רוב 'סדר העבודה' הוא תיאור של עבודת הכוהן הגדול לפי התורה (ויקרא ט"ז) ולפי המתואר במשנה במסכת 'יומא'. במהלך סדר העבודה, הש"ץ והקהל כורעים על ברכיהם ונופלים על פניהם שלוש פעמים (יש שקדים, ולא נופלים על פניהם), כשם שעשו הכוהנים והעם בבית המקדש ביה"כ. את החטיבה חותם הפיוט המרגש 'ובכן מה נהדר', המתאר בנוסחים שונים את יפי מראהו של הכהן הגדול בצאתו מקודש הקדשים. בעדות רבות מורכב נוסח סדר העבודה מרצף פיוטים וקטעים ע"פ סדר א"ב, המפרטים את עבודת הכהן הגדול לפי המתואר במשנה.

◀ סליחות

פיוטים ותחינות שבהם מבקשים המתפללים מהקב"ה שיסלח להם על חטאי השנה שחלפה. מלכתחילה, סליחה היא מידת הקב"ה בלבד, ורק הוא יכול לסלוח. רק מאוחר יותר התפתחה המשמעות של סליחה ע"י האדם, ובין אדם לחברו. ה'סליחות' נאמרות מראש-חודש אלול (כמנהג הספרדים), או מהשבוע לפני ראה"ש (כמנהג עדות אשכנז), ועד ערב יום הכיפורים. בתוך התפילות משולבות חטיבות סליחות גם ביום הכיפורים עצמו.

בקהילות של יוצאי ארצות האסלאם והספרדים אומרים סליחות בכל תפילה לאחר חזרת הש"ץ.

◀ עשרת ימי תשובה

עשרת הימים מראה"ש ועד יום הכיפורים. אלו הם ימי התחנונים ובקשת הסליחה. על פי המסורת המקובלת, ימים אלו לפני שנחתם גזר דינו של האדם לשנה שלפניו. בימים אלו מוסיפים לתפילה בקשות מיוחדות בתפילת העמידה, ואומרים סליחות מדי בוקר (יש הנוהגים לאומרן בלילה).

◀ פיוט

שיר-קודש שהוכנס למחזור (או לסידור) כדי לעטר את התפילה, או להרחיב רעיון המובע בה. הפיוט בנוי לרוב במקצב ובמשקל, לפי צלעות מקבילות, 'בתים' או 'חרוזים'. במקרים רבים הפיוט הוא לפי סדר א"ב, או אותיות שמו של המחבר (אקרוסטיכון). ראשיתו של הפיוט כבר לפני

יותר מ-1500 שנה בארץ ישראל. לרבים מן הפיוטים הוצמדה מנגינה שאותה שר הקהל יחד עם הש"ץ, ובקהילות רבות מוסיפים מנגינות של שירים בני ימינו לפיוטים העתיקים.

« קיטל

חלוק לבן שיש הנוהגים ללבוש אותו בתפילות ראה"ש ויום הכיפורים. יש נוהגים שרק שליח/ת הציבור לובש/ת אותו. מקורו של המנהג אשכנזי, אך כיום הוא נפוץ בקהילות רבות. הקיטל מסמל את בגדי הלבן של הכוהן הגדול במקדש, אך גם את אימת יום הדין, בדמיונו לתכריכים של קבורה.

« תקיעת שופר

בסיום יום הכיפורים תוקעים בשופר. יש המסבירים את התקיעה כסימן בעת העתיקה לסיום הצום. יש הרואים בתקיעה את תרועת מלכותו של ה' בעולם, ויש הרואים בה תקיעת שחרור מכבלי השעבוד וקריאת דרור אישי וציבורי במוצאי היום הקדוש. עוד על משמעות התקיעה ניתן לקרוא במחזור 'פותח שער', בסיום נעילה.

גמר חתימה טובה לנו
ולכל בית ישראל!

כתב וערך זאב קינן

יהדות קונסרבטיבית:

היהדות הקונסרבטיבית נאמנה להלכה ומאמינה שמתוך התמודדות עם עקרונותיה, ראוי לו לכל דור ודור להטביע את חותמו ולחדש את חידושו. זוהי יהדות הלכתית, שוויונית, אוהבת אדם, יהדות המכבדת איש ואישה, יהדות שאינה חוששת לשאול שאלות. ההשקפה הקונסרבטיבית גורסת **שסמכות ההלכה** מחד-גיסא, **וזכות הפירוש** מאידך-גיסא, נחוצות ליהדות חיה.

התנועה המסורתית:

הקהילה המסורתית (קונסרבטיבית) הראשונה בארץ הוקמה בירושלים בשנת 1936. בסוף שנות השבעים נוסדה התנועה המסורתית כארגון גג של הקהילות הקונסרבטיביות בישראל. כיום, יותר מ-75 קהילות של התנועה המסורתית הפועלות בכל רחבי הארץ, מאפשרות חוויה יהודית, שוויונית ומשפחתית לכול. התנועה המסורתית מאמינה במסורת ושינוי בדרגת חשיבות שווה. הלכה ושינוי שיש בהם מחויבות לשוויון, מוסר, כבוד הבריות וצדק חברתי, 'הפכו את היהדות לרלוונטית יותר לדור המאמין בערכים אלה.

תכניות התנועה:

נוע"ם - תנועת נוער מסורתית, שסניפיה פרוסים בכל הארץ, והיא מעניקה חוויה יהודית חינוכית וערכית לילדים ולנוער.

ארגון הצעירים והסטודנטים מרו"ם, המקיים פעילות יהודית ולימוד ברחבי הארץ.

תכניות לצעירים ולמבוגרים עם צרכים מיוחדים, המאפשרות לימוד, התנסות וטקסי מעבר יהודיים.

הלשכה לשידותי דת, המספקת מענה הלכתי ושוויוני בנושאי בר/בת מצווה, נישואין, גיור, וטקסים אחרים במעגל החיים היהודי.

התנועה המסורתית מנהלת את '**הכותל המסורתית**' (בקשת רובינסון) - אתר תפילה שוויוני של הכותל המערבי.

התנועה המסורתית, יחד עם **כנסת הרבנים בישראל**, מוציאה לאור סידורים ומחזורים ברוח המסורת ובהתאמה למתפללים בני-זמננו. בשנים האחרונות יצאו לאור הסידור '**ואני תפילתי**' ומחזור '**מותח שער**' ליום הכיפורים.

רוצים להקים קהילה באזור מגוריהם? פנו אלינו. נשמח לעזור.

התנועה המסורתית

דרך חברון 98, ירושלים

www.masorti.org.il | 02-5658008

מערכת: זאב קינן, הרב מאוריסיו בלטר, הרב דובי חיון

כנסת הרבנים בישראל התנועה המסורתית

חפשו אותנו התנועה המסורתית